

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ
ΕΠΕΤΕΙΟ ΤΗΣ 28^{ΗΣ} ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ ΤΟΥ
40

Δρ ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ

ΔΟΞΟΛΟΓΙΑ
28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ, 2019
ΣΙΑ

«Εκεί που πρώτα εκατοικούσε ο ήλιος,
 .....
 που χτύπαγεν η σπλή ενός πλάτανου λεβέντικου
 Και μια σημαία πλατάγιζε ψηλά γη και νερό,
 Που όπλο ποτέ σε πλάτη δεν εβάραινε
 Μα όλος ο κόπος τ' ουρανού,
 Όλος ο κόσμος έλαμπε σαν μια νεροσταγόνα
 Πρωί στα πόδια του βουνού...»

Τώρα, σαν από στεναγμό Θεού ένας ίσκιος μεγαλώνει,
 .....
 Χειμώνας μπαίνει ως το μυαλό. Κάτι κακό
 Θ' ανάψει....»

(Οδυσσέας Ελύτης, **Άσμα ηρωικό και πένθιμο για τον χαμένο ανθυπολοχαγό της Αλβανίας**)

Σεβαστόν ιερατείο, κυρία και κύριοι κοινοτάρχες, αγαπητοί και αγαπητές συνάδελφοι συνάδελφοι διευθυντές, κυρίες και κύριοι,

Ήταν Δευτέρα, όπως και σήμερα. 28 Οκτωβρίου, το έτος 1940. Στις 5.20 το χάραμα η Ελλάδα δρασκελίσε το κατώφλι του πολέμου που στήθηκε στα σύνορα της Αλβανίας.

Λίγες ώρες πριν, κλήθηκε να παραδοθεί στον φασισμό δια στόματος του Ιταλού πρέσβη. Η άρνηση του πρωθυπουργού Μεταξά στην τελεσιγραφική πρόταση του δικτάτορα Μουσολίνι να του παραδώσει τα πάτρια εδάφη, ήταν ένα λακωνικό και υπερήφανο ΟΧΙ.

Ξάφνιασε το ΟΧΙ της Ελλάδας. Ξάφνιασε τον Μουσολίνι πρώτον από όλους. Ήταν σίγουρος πως οι ενέργειες εκφοβισμού που προηγήθηκαν –με αποκορύφωμα τον τορπιλισμό της «Έλλης» τον 15Αύγουστο του ίδιου χρόνου- είχαν προετοιμάσει το έδαφος για μια άνευ όρων παράδοση της χώρας. Ξάφνιασε και τον υπόλοιπο κόσμο αφού είχε προηγηθεί η ήττα πολλών άλλων χωρών από τον εχθρό από τη Δανία μέχρι την Γαλλία.

Οι Έλληνες με ενθουσιασμό ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα του πρωθυπουργού για γενική επιστράτευση. Ο εχθρός δεν ήταν πλέον ο Ιταλός, ο εχθρός ήταν η Τυραννία, ήταν η μορφή του Άδικου, που οι Έλληνες την είχαν υποστεί κάτω από διαφορετικές μορφές επί αιώνες και έχει γίνει μοίρα τους. «Αυτή ήταν εξέγερση εναντίον της Μοίρας, χωρίς υπολογισμό, όπως χαρακτηριστικά δήλωσε σε συνέντευξή του, ο ποιητής Οδυσσέας Ελύτης για τον πόλεμο του 40, στον οποίο υπηρέτησε ως ανθυπολοχαγός. Δεν υπολόγισαν καθόλου οι Έλληνες αριθμούς στρατιωτών και εξοπλισμού. Ρίχτηκαν στον πόλεμο με όπλα το θάρρος, τη γενναιότητα, το υψηλό ηθικό, την αυτοθυσία, την εθνική ενότητα και την αγάπη τους για την πατρίδα.

Το αποτέλεσμα ήταν ότι κάποιους μήνες αργότερα ο Μουσολούνι παραδέχεται ήττα και ομολογεί : *«είναι ανήκουστο και γελοίο, αλλά είναι γεγονός. Πρέπει να ζητήσουμε ανακωχή με παρέμβαση του Χίτλερ.»*

Έτσι κι έγινε. Στις 6 Απριλίου 1941 η Γερμανία επιτίθεται στην Ελλάδα. Ο αγώνας κράτησε μόνο δύο μήνες και η Ελλάδα υπέκυψε με ψηλό και περήφανο το μέτωπο. Ο ίδιος ο Χίτλερ επιβεβαιώνει: *«η ιστορική δικαιοσύνη με υποχρεώνει να διαπιστώσω ότι από όλους τους αντιπάλους που αντιμετωπίσαμε ο Έλληνας στρατιώτης ιδίως πολέμησε με ύψιστο ηρωισμό και αυτοθυσία.»*

Το ξέσπασμα του πολέμου στο ελληνοαλβανικό μέτωπο βρίσκει την Κύπρο σε καθεστώς αποικίας των Βρετανών. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι ο μεγαλύτερος αριθμός Κυπρίων εθελοντών στον Β' Παγκόσμιο πόλεμο καταγράφεται όταν ξεσπά η ιταλική επίθεση ενάντια στην Ελλάδα.

«Τα αριθμητικά δεδομένα της κατάταξης στο «Κυπριακό Σύνταγμα» δείχνουν ότι η κύρια μάζα των εθελοντών (ποσοστό 41,9%) κατατάχθηκε κατά το 1940. (...) Ο μήνας με τη μεγαλύτερη κατάταξη αποδείχθηκε ο Νοέμβριος του 1940, γεγονός που αντανακλά και τον πρωτοφανή ενθουσιασμό που προκάλεσε στην Κύπρο η ελληνική αντίσταση και το «ΟΧΙ» στην ιταλική επίθεση», όπως αναφέρεται στο σύγγραμμα «Οι Κύπριοι εθελοντές του Β' Παγκόσμιου Πολέμου: Τα μητρώα, οι κατάλογοι και ο φόρος του αίματος», Π. Παπαπολυβίου.

Κυρίες και κύριοι,

Πανηγυρικά, μας φιλοξενεί σήμερα η κοινότητα της ΣΙΑΣ, **για να γιορτάσουμε** μαζί την επέτειο της 28^{ης} Οκτωβρίου του 40 που είναι μέρα περηφάνιας για τον απανταχού ελληνισμό, για **να τιμήσουμε** όλους όσοι όρθωσαν το ανάστημά τους απέναντι στις δυνάμεις της βίας και **να μνημονεύσουμε** αυτούς που θυσιάστηκαν με τη στάση τους αφού εναντιώθηκαν στις δυνάμεις του φασισμού κατά την μαρτυρική περίοδο της Γερμανικής κατοχής.

Οι λαοί συνήθως γιορτάζουν το τέλος ενός ιστορικού γεγονότος όταν τούτο έχει θετική έκβαση. Ποια ήταν η θετική έκβαση του αγώνα του 40; Ήταν το γεγονός ότι ο θαρραλέος αγώνας των Ελλήνων αποτέλεσε σταθμό της Νεοελληνικής Ιστορίας για την τύχη της Παγκόσμιας Ιστορίας. Η Ελληνική αντίσταση ανέτρεψε τα επεκτατικά ιταλικά σχέδια στη Β. Αφρική, έδωσε χρόνο στην Αγγλία να σταθεροποιήσει τη θέση της στη Μέση Ανατολή και συνέβαλε στη σοβαρή αναβολή της γερμανικής επίθεσης κατά της Σοβιετικής Ένωσης. Γι' αυτό ο κρατικός Ραδιοφωνικός σταθμός της Μόσχας μετά τη νίκη των Σοβιετικών έναντι των Γερμανών ανακοινώνει: *«κερδίσαμε χρόνο για να αμυνθούμε, χάρη στη θυσία σας Έλληνες. Σαν Ρώσσοι, σαν άνθρωποι, σας ευγνωμονούμε.»*

Τα γεγονότα του αγώνα γνωστά και χιλιοειπωμένα. Τα μηνύματα και τα διδάγματα πολλά. Η αγάπη για την πατρίδα, τη δικαιοσύνη, και την ελευθερία ήταν αυτά που οδήγησαν στην εθνική συσπείρωση των Ελλήνων. Ο αγώνας του καθενός, έγινε ο αγώνας όλων. Οι αγώνες, μικροί ή μεγάλοι, σε κάθε επίπεδο, τοπικό, εθνικό ή διεθνές ακόμα κερδίζονται με τη συλλογικότητα. Ο Κυπριακός ελληνισμός μπορεί να αντλήσει δύναμη και καθοδήγηση από το φως της 28^{ης} Οκτωβρίου, του 40. Για να το επιτύχουμε, δεν μπορούμε παρά να επιστρέψουμε στον νομπελίστα μας ποιητή, τον Οδυσσέα Ελύτη, και να συνειδητοποιήσουμε, όπως και εκείνος *«τι σημαίνει να μάχεσαι ενταγμένος σε μια ομάδα, που έχει ορισμένα ιδανικά»*.

Ποια είναι άραγε αυτά τα ιδανικά; Την απάντηση μου έδωσαν τα παιδιά. Με το τέλος της ενδοσχολικής γιορτής για την επέτειο της 28^{ης} Οκτ., την Παρασκευή, οι μαθητές του σχολείου μας ρωτήθηκαν ποιες λέξεις ή φράσεις συγκράτησαν στη μνήμη τους από την εκδήλωση που είχαν παρακολουθήσει και απάντησαν:

«Ελευθερία, Αντίσταση, Ελευθερία=Δημοκρατία, Ελεύθερος είναι αυτός που ονειρεύεται, Ελεύθερος είναι αυτός που δημιουργεί».

Τότε προσευχήθηκα για την Κύπρο μας, με τους στίχους του νομπελίστα ποιητή:

«Του κόσμου η πιο σωστή στιγμή σημαίνει:

Ελευθερία.

Έλληνες μες στα σκοτεινά δείχνουν τον δρόμο:

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Για σένα θα δακρύσει μια μέρα από χαρά ο ήλιος.»

Σας ευχαριστώ.